پایگاه‌های واکسیناسیون ۲ برابر می‌شود

بهرام عین‌اللهی، وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی با بیان این‌که تعداد پایگاه‌های واکسیناسیون در کشور تا دو برابر افزایش خواهد یافت، گفت: «واکسیناسیون افراد بالای ۱۸ سال در مناطق روستایی نیز انجام می‌شود.» به گفته وی با ورود محموله‌های جدید واکسن کرونا، رکورد واکسیناسیون در کشور شکسته شده است. وزیر بهداشت با بیان این‌که خوشبختانه تمامی اساتید دانشگاه‌های کشور را واکسینه کرده‌ایم و واکسیناسیون دانشجویان نیز آغاز شده است. عنوان کرد: «امیدواریم واکسیناسیون دانشجویان و خانواده‌های آنها را به‌زودی به پایان برسانیم.» این درحالی است که تازه‌ترین گزارشی که معاون فنی گمرک ایران در رابطه با وضعیت واردات واکسن به وزارت بهداشت اعلام کرده است نیز نشان از افزایش میزان واردات واکسن کرونا دارد. براساس گزاش گمرک از ۱۵ بهمن سال گذشته تا ۱۹ شهریور امسال ۴۶ میلیون و ۶۷۶ هزار و ۸۰۶ دوز واکسن در ۴۹ محموله وارد کشور شده است. / جام جم دیلی

بررسی دست‌های پشت پرده در ماجرای سیاسی کردن واکسیناسیون با تمرکز بر عملکرد و مواضع رئیس وقت سازمان نظام پزشکی

پروژه واکسیاسیون!

مهدی امامقلی
روزنامه‌نگار

«همه می‌توانند در کنار من باشند؛ از تاج‌زاده و جنیدی تا صفایی‌فراهانی، از فردوسی‌پور و دایی تا آذری جهرمی، از طیب‌نیا تا پزشکیان، از کرباسچی تا فرجی‌دانا، از مسجدجامعی تا ظفرقندی و محمدجواد ظریف همه می‌توانند کنار من باشند.»

این، بخش پایانی اظهارات عبدالناصر همتی (نامزد اصلاح‌طلبان) در سومین مناظره تلویزیونی انتخابات ۱۴۰۰ بود. در میان کسانی که همتی از آنها نام برد، شاید نام محمدرضا ظفرقندی برای افکار عمومی ناآشنا باشد. او رئیس کل سازمان نظام پزشکی کشور است اما اگر فکر می‌کنید ظفرقندی، رئیس این سازمان عریض و طویل صرفا یک مدیر سازمانی است یا آن‌که پزشک متخصصی است که با ایثار و فداکاری که از مدافعان سلامت میهن سراغ داریم بر بالین بیماران کرونایی ظاهر می‌شود و در این روزهای ناخوش بر دردهای آنان مرهم می‌گذارد، کمی از واقعیت دور شده‌اید!

ظفرقندی در ۲۳ فروردین ۱۴۰۰، زمانی که از سوی طیفی سیاسی به‌عنوان عضوی از کابینه احتمالی و حتی «نامزد ریاست جمهوری» مطرح بود در گفت‌وگویی در کلاب‌هاوس گفت: «واردات واکسن کرونا در این ایام نتیجه مذاکرات آقای عراقچی در حاشیه مذاکرات برجام است و پیش از آن حتی ثبت سفارش‌های بخش خصوصی به نتیجه نمی‌رسید.» این گزاره مخدوش که مصطفی تاج‌زاده آن را حرف حساب خواند و سایر چهره‌های همسو با او (مانند رمضان‌زاده و آذر منصوری و...) آن را برجسته کردند در حالی بود که

1. خودِ تیم وزارت خارجه هم چنین ادعایی را مطرح نکردند.
2. براساس اعلام مشاور وزیر وقت بهداشت تا آن زمان هیچ مجموعه خصوصی نتوانسته بود حتی یک دوز واکسن هم وارد کند.
3. مذاکرات واکسن- چه از سوی بخش خصوصی و چه از طریق کوواکس- از چند ماه قبل از آن صورت گرفته بود.
4. اولین محموله واکسن خارجی چهارم فوریه (۱۶ بهمن ۹۹) وارد ایران شد، یعنی آن‌که ثبت سفارش حداقل ۳ تا ۶ ماه قبل از آن انجام شده بود به عبارتی در دوره‌ای ثبت سفارش شده بود که خبری از مذاکرات وین نبوده است.
5. و از همه مهم‌تر در ماه‌های نزدیک به انتخابات ریاست جمهوری ۱۴۰۰، یک جریان سیاسی تمام هم‌وغم خود را بر این گذاشته بود تا قبل از پایان دولت از مذاکرات برجام در وین، خروجی سیاسی و انتخاباتی بگیرد.

هرچند همین نمونه فوق، تکلیف خیلی چیزها را روشن می‌کند اما نمونه دیگر خلاف‌گویی ظفرقندی در ماجرای واکسن برکت بود؛ واکسن تولید داخل که امیدهای بسیاری برانگیخته و قرار بود در کنار سایر واکسن‌های وارداتی تزریق شود. او در همان اظهارات خود در کلاب هاوس گزاره دیگری را برجسته کرد؛ «دوگانه واکسن داخلی- واکسن خارجی.» وی گفت: «بسیاری از نمایندگان مجلس به‌صراحت گفتند هیچ واکسن خارجی نزنید تا واکسن داخل تولید شود.» و افزود «واکسن کووبرکت تولید داخل دچار مشکل شده است» ادعایی که فردای آن روز از سوی ستاد اجرایی فرمان امام تکذیب شد و حتی رئیس مرکز اطلاع‌رسانی ستاد از وی دعوت کرد از نزدیک «از کارخانه تولید واکسن کووایران برکت بازدید کند.» ظفرقندی که هم در کلاب هاوس (۲۳ فروردین ۱۴۰۰) و هم در مصاحبه با اندیشه پویا (شماره اردیبهشت و خرداد ۱۴۰۰) به اظهارات چند نفر از نمایندگان و رئیس کمیسیون بهداشت و درمان مجلس اشاره کرده بود، ادعاهایش بیش از آن‌که به واقعیت نزدیک باشد حاکی از سیاسی‌کاری و دامن زدن به دوگانه «واکسن داخلی و خارجی» بود. رئیس کمیسیون بهداشت و درمان مجلس دی‌ماه ۹۹ در نامه به روحانی نگفته بود «هیچ واکسن خارجی نزنید تا واکسن داخل تولید شود» حسینعلی شهریاری صرفا بر ضرورت منع واردات واکسن از آمریکا و انگلیس و «هرگونه واکسن تولید شده از سوی مراکز غیرقابل اعتماد» تأکید کرده بود.

در نمونه دیگری از سیاسی‌کاری‌ها می‌توان به ماجرای «واکسیناسیون سلبریتی‌ها» (آن‌هم بدون پروتکل‌های مصوب مانند اولویت‌بندی سنی، صنفی و...) قبل از پایان سال ۹۹ اشاره کرد. ظفرقندی که در ۹۹/۱۰/۲۱ در نامه‌ای به حسن روحانی نوشته بود «در جهت تأمین حقوق بدیهی مردم و انتظارات بر حق کادر درمان... واکسن را سیاسی نکنید» و حتی دو هفته بعد از آن (۹۹/۱۱/۵) در نامه‌ای به اسحاق جهانگیری نوشته بود «اول کارکنان بهداشتی و درمانی تزریق کنند» ۲۵ روز بعد یعنی در ۹۹/۱۱/۳۰ (زمانی که بازار گمانه‌زنی‌های انتخابات ریاست جمهوری گرم بود) در نامه‌ای به وزارت بهداشت درخواست کرد هنرمندان را در اولویت واکسن قرار دهید. ظفرقندی که در آن مقطع، نامزد یک حزب سیاسی (اتحاد ملت یا همان مشارکتی‌های سابق) برای انتخابات ریاست‌جمهوری ۱۴۰۰ بود و حرف‌هایش درباره «گره زدن واکسن به برجام» با استقبال همان جریان مواجه شده و از سوی چهره‌هایی مانند آذر منصوری (سخنگوی حزب اتحاد ملت)، مصطفی تاج‌زاده و عبدا... رمضانزاده و... در شبکه‌های اجتماعی برجسته می‌شد قبل‌تر از آن (۹۹/۸/۱۱) بدون ذکر آمار دقیق قربانیان کرونا در ایران گفته بود سازمان نظام پزشکی با بررسی‌های میدانی در بیمارستان‌ها و محل‌های دفن افراد مبتلا به کرونا، عددی حداقل سه برابر آمار اعلامی را در زمینه مرگ‌ومیر ناشی از کرونا کسب کرده است! خطی که اخیرا هم از سوی او دنبال شد؛ ظفرقندی در ۱۴۰۰/۶/۱ در مصاحبه با ایسنا گفت «گواهی فوت افراد بر اساس بیماری کرونا صادر می‌شود ولی چون تست اخذ نشده، در آمار نمی‌آید.» وی همان روز و در مصاحبه با روزنامه شرق با افشای «درخواست ۳۰۰۰ پزشک ایرانی برای مهاجرت از کشور»! چند روزی خوراک رسانه‌های ضدانقلاب را علیه مدافعان سلامت و کادر بهداشت و درمان کشورمان تهیه کرد. او ۱۷ مرداد ۱۴۰۰ (همزمان با روز خبرنگار) فضای خبری جدیدی را برای رسانه‌های داخل و خارج به تصویر کشید و در مطلبی در توییتر خود نوشت «آیا آنها که برای تحدید ورود واکسن بیانیه دادند، امروز پاسخگو هستند؟» جریان رسانه‌ای خارج کشور هم که گویا منتظر طرح این گزاره از سوی رئیس‌کل سازمان نظام پزشکی کشور بود به طور گسترده و با هدف مقصرنمایی رهبر معظم انقلاب (به دلیل دستور منع واردات واکسن آمریکایی و انگلیسی) صدر تا ذیل نظام جمهوری اسلامی را آماج هجمه‌های رسانه‌ای و تبلیغی خود قرار داد. بی‌خود نبود که یک محکوم امنیتی (عبدا... رمضان‌زاده) در توییتی به روحانی پیشنهاد داده بود ظفرقندی وزیر بهداشت شود. البته شاید برایتان جالب باشد بدانید رئیس سازمان نظام پزشکی کشور، استاد سیاست هم بوده است. محمدرضا جوادی‌یگانه، استاد جامعه‌شناسی دانشگاه و فعال سیاسی اصلاح‌طلب اول مهر ۹۹، در توییتی نوشت محمدرضا ظفرقندی یک اسطوره و معلم تحلیل سیاسی ما در دبیرستان بود. ظفرقندی که سابقا عضو ارشد حزب منحل شده مشارکت و اکنون دبیرکل تشکل اصلاح‌طلب انجمن اسلامی جامعه پزشکی ایران و یار همراه سایر اعضای این کلونی سیاسی (مصطفی معین، علی شکوری‌راد، ابوالفضل سروش، علی تاجرنیا، مهدی خزعلی و غلامرضا انصاری) است، ۲۲ آذر ۹۸ در سخنانی سراسر سیاسی در مجمع عمومی این تشکل از تحریم انتخابات سخن به میان آورد و گفت: «اگر امکان حضور همه وجود تفکرات مختلف در مجلس فراهم نباشد دلیلی ندارد در انتخابات باشیم.» اظهارات ظفرقندی با این سابقه سیاسی و اظهارات تنش‌زا و حاشیه‌ساز آن هم در شرایط بحرانی مبارزه با کرونا اگر هم مبتنی بر بده بستان‌های سیاسی و منازعه بر سر قدرت نبوده باشد، هرچه هست رنگ و بوی صادقانه‌ای ندارد. یعنی رئیس‌کل سازمان نظام پزشکی کشور با خودش چه فکری کرده که می‌گوید «واردات واکسن کرونا نتیجه مذاکرات عراقچی در وین بوده!»، «گفته‌اند که هیچ واکسن خارجی [!] نزنید تا واکسن داخل تولید شود»، «واکسن ایرانی برکت با مشکل مواجه شده» یا آن‌که در شرایط کنونی کشور که همه نیاز به همدلی و امید داریم «درخواست ۳۰۰۰ پزشک برای مهاجرت از کشور» روی خط خبری قرار بدهد و بدون سند و ذکر آمار دقیق، القا کند که «مرگ‌ومیرهای ناشی از کرونا سه تا چهار برابر آمار رسمی است.»

تبدیل واکسیناسیون به واکسیاسیون

در همین نمونه آخر، رئیس سازمان نظام پزشکی که آبروی پزشکان و متخصصان کشور را با طرح شایعه مهاجرت پزشکان ایرانی -آن‌هم در شرایط کرونا- را خدشه‌دار کرد. این در حالی است که روزی همین سازمان به دلیل حمایت از جامعه پزشکان با بسیج کردن تمام ظرفیت‌ها و دعوت پزشکان به تجمع و اعتراض حضوری جلوی پخش سریال تلویزیونی «در حاشیه» (در ژانر طنز پزشکی) را گرفت. بر اساس آنچه در موارد فوق آمد، باید ثبت و ضبط شود که محمدرضا ظفرقندی، رئیس‌کل سازمان نظام پزشکی کشور (سازمانی با بیش از ۶۵ سال قدمت و حدود ۳۰۰ هزار عضو) که مدام تکرار می‌کند «نباید واکسن سیاسی شود»، اتفاقا مأمور پروژه سیاسی جلوه دادن واکسن در ایران بوده است. و صدالبته که اقدامات او برای «پیوند زدن واکسن به موضوع برجام»، «دوگانه‌سازی واکسن داخل و خارج»، «واکسن سلبریتی‌ها قبل از انتخابات»، «ادعای غیرواقعی درباره آمار رسمی مرگ‌ومیرها»؛ طرح موضوع «مهاجرت ۳۰۰۰ پزشک ایرانی» و تهیه خوراک تبلیغاتی برای رسانه‌های مغرض سلب آرامش روانی جامعه به‌ویژه شهروندانی که در این روزها در غم از دست دادن عزیزانشان سوگوارند، نکاتی است که باید در ترازوی کارشناسی مدعی‌العموم قرار گیرد.

مقصران یک تأخیر مرگبار

اکنون سؤال دیگری که مطرح می‌شود این است که مقصران اصلی تأخیر در واکسیناسیون عمومی و ایمن‌سازی همگانی چه کسانی هستند؟ در پاسخ باید گفت که شوربختانه باز هم پای «ظفرقندی» در میان است. گرچه او در اظهارات و مواضع اخیر خود از «تأخیر در واکسن کرونا» انتقاد می‌کند و می‌گوید که تذکر دادیم؛ گفتیم و... و «تحدیدکنندگان» واکسن باید «پاسخگو» باشند اما واقعیت چیز دیگری است.

فضاسازی در مخالفت با واردات واکسن

با این‌که ظفرقندی در ۲۲ دی ۹۹ در نشست خبری سازمان نظام پزشکی گفته بود «واکسن می‌تواند از کشورهایی مانند روسیه و هند برای کشور تأمین شود» و «دو میلیون واکسن تا قبل از عید به ایران می‌رسد» اما حدود ۲۰ روز بعد (۱۱ بهمن ۹۹) و در چرخشی ۱۸۰ درجه‌ای، او به همراه ۹۸ نفر از اعضای مجمع عمومی این سازمان در نامه‌ای به رئیس جمهور مخالفت خود را با خرید واکسن روسی اعلام کردند. زمانی که حرف و حدیث‌ها درباره «خرید چند میلیون دوز واکسن اسپوتنیک روسی از سوی ایران» مطرح می‌شد سر و کله دوستان حزبی ظفرقندی و مخالفان همیشگی روسیه! پیدا شد تا رئیس سازمان نظام پزشکی با دست‌فرمان سیاسی مانع واکسیناسیون عمومی کشور شود!

در نامه سازمان نظام پزشکی آمده بود: «مدارک و مستندات و دلایل تأیید این واکسن در اختیار صاحب‌نظران جامعه پزشکی قرار نگرفته است! بدیهی است جامعه پزشکی کشور پس از یک سال تلاش، چشم‌انتظار تدبیر و اقدامی عاجل برای واکسیناسیون سراسری با واکسنی معتبر که روند علمی و معقول تأیید و تهیه را طی کرده باشد، است و انتظار دارد که با درنظرگرفتن جمیع شرایط نسبت به خریداری بهترین واکسن‌های موجود دنیا از شرکت‌های چندملیتی اقدام شود!»

در بخش دیگری از این نامه همچنین گفته شده که «واکسن مذکور توسط هیچ‌یک از منابع معتبر جهانی تأیید نشده و اثربخشی و بی‌خطری آن توسط مجامع جهانی و حتی شخصیت‌های علمی ستاد مقابله با کرونا هم مورد تشکیک قرار گرفته است.»

حسین کرمانپور، مدیرکل روابط‌عمومی سازمان نظام پزشکی هم با بیان این‌که واکسن روسی تأییدیه سازمان بهداشت جهانی را ندارد و به همین دلیل سازمان نظام پزشکی نمی‌تواند استفاده از آن را تأیید کند، گفت: «از روز اول گفتیم هر واکسنی که معتبر باشد و از نظر مجامع علمی و داخلی ازجمله سازمان بهداشت جهانی و سازمان غذا و داروی کشور تأییدیه داشته باشد و به کشور وارد شود، قابل‌استفاده و مورد تأیید است. اگر بخواهیم واکسن کرونا را از خارج کشور وارد کنیم حتما باید این دو خصوصیت را داشته باشد.» این فضاسازی او که از «کاپیتولاسیون روسی» حرف می‌زدند درحالی بود که در آن برهه واکسن روسی (به همراه واکسن چینی) در حال تزریق گسترده در امارات و ترکیه بود و کشورهایی نظیر آرژانتین، بولیوی، مجارستان، هند، ازبکستان، ونزوئلا و... واحدهایی از این واکسن را از روسیه خریداری کرده بودند؛ همچنین کشورهایی مانند چین، هند، کره‌جنوبی و ونزوئلا هم با روسیه برای تولید مشترک واکسن در کشورشان قرارداد منعقد کرده بودند.

دقت کنید در آن مقطع، نه تنها واکسن روسی بلکه هیچ واکسنی (حتی واکسن آمریکایی و انگلیسی) خارج وارد بشود، ما نمی‌توانستیم به دلیل تحریم‌ها تهیه کنیم؛ ولی این‌که ما اگر قبول کنیم ویروس مرز نمی‌شناسد و کنترل کرونا در یک کشور تنها به‌هیچ‌وجه میسر نیست، همین‌طور که الآن مشاهده می‌کنید، به نظرم می‌آید هر کشوری (چه ایران و چه کشورهای دیگر) در مقوله واکسن، در مقوله کرونا و مقوله درمان اگر وارد ملاحظات سیاسی بشود، قطعاً به مردم آسیب می‌زند.» او در مصاحبه با اندیشه پویا (اردیبهشت و خرداد ۱۴۰۰) هم به کارشکنی‌ها در تهیه واکسن از سبد کوواکس اشاره کرد و گفت: «البته ما در انتقال پول مشکل داشتیم یعنی نتوانستیم واریز کنیم و تأخیر شد» حالا چطور می‌شود کسی که معتقد است تحریم‌های آمریکا مانع دسترسی ایران به واکسن خارجی است به‌جای آنکه شمشیر خود را علیه آمریکا تیز کند، آب در آسیاب دشمن می‌ریزد و خود و سازمان متبوعش که از مخالفان واکسن روسی بودند را ناجی نشان داده و مخالفان واکسن آمریکا و انگلیس را مقصران تأخیر در واکسیناسیون معرفی می‌کند! به‌هرروی با آن‌که رهبر انقلاب در بیاناتشان هرگز نگفته بودند که واکسن خارجی ممنوع شود بلکه صرفاً «ورود واکسن‌های آمریکایی و انگلیسی» را منع و بر تهیه واکسن خارجی از «منابع مطمئن» تأکید کرده بودند اما عده‌ای که دنبال سیاسی کردن همه‌چیز در ایران هستند، واکسن را هم سیاسی کردند و بر زخم مردم نمک پاشیدند. پروژه «تبدیل واکسیناسیون به واکسیاسیون» در ایران، شبیه رودخانه مواجی است که موج اول آن را «مخالفت سیاسی عده‌ای با واکسن روسی و چینی» و موج دوم را تلاش آنها برای «دوگانه‌سازی واکسن داخل و خارج» و «گره زدن واکسیناسیون به موضوع برجام» ساخت و موج سوم هم «مقصرنمایی مخالفان واکسن آمریکایی و انگلیسی.» در پایان بایستی اشاره کرد که همین جریانی که با سیاسی کردن مسأله واکسن و برخلاف اصول اولیه حرفه‌ای و پزشکی در روند واردات واکسن ایمن اخلال ایجاد کردند نه‌تنها باید در پیشگاه مردم درباره عملکرد ضعیف خود توضیح بدهند بلکه دستگاه قضایی در راستای «احقاق حقوق عامه» و برخورد با «ترک فعل» می‌تواند با ورود قضایی به این پرونده ابعاد این ماجرا را برای مردم و افکار عمومی روشن کرده و با مقصران برخورد جدی کند. بر این اساس انتظار می‌رود مدعی‌العموم از باب تسبیب و به اتهام اخلال در نظام سلامت عوامل و بانیان تاخیر در واکسیناسیون کرونا در ایران را مورد پیگرد حقوقی و کیفری قرار دهد.

محمدرضا ظفرقندی، رئیس سازمان نظام پزشکی / عکس: آنا

مخالفت ابتدایی ظفرقندی با واردات واکسن از آمریکا و انگلیس

نکته قابل تأمل دیگر آن‌که ظفرقندی در حالی این روزها ژست مخالفت با منع واردات واکسن آمریکایی و انگلیسی می‌گیرد که اتفاقا او هم در ابتدا، امید و دلخوشی به این واکسن‌ها نداشت.

اولا) محمدرضا ظفرقندی قبل از تغییر موضع ۱۸۰ درجه‌ای (در مورد واکسن روسیه) که قبلا به آن اشاره شد به نکته دیگری اشاره کرد؛ نکته‌ای که از دید رسانه‌ها پنهان ماند. وی در ۲۲ دی‌ماه ۹۹ در بخشی از همان نشست خبری خود با اصحاب رسانه ضمن تأکید بر «ضرورت انجام واکسیناسیون کرونا در زمان مناسب» گفت: «در برنامه دولت ما خرید واکسن آمریکایی چه فایزر و چه مدرنا، اساسا در دستور کار نبوده است. بالاخره واکسنی که وارد کشور می‌شود باید شرایطی را ازجمله بحث اقتصادی و بحث حمل‌ونقل و انتقال ارز را داشته باشد که با توجه به محدودیت‌ها، مشکل انتقال ارز برای این خرید داشتیم و هم هزینه‌های آن قابل‌مقایسه نیست. به‌عنوان‌مثال واکسن آسترازنکا حدود ۵ تا ۶ دلار هزینه دارد در صورتی‌که واکسن‌های آمریکایی بسیار گران‌تر بوده و زنجیره سرد زیادی لازم داشت؛ بنابراین عمدتا خرید از این منابع مطرح نبوده اما از کشورهای مختلف دیگر می‌تواند تأمین شود.» ثانیا) آن‌که خود ظفرقندی هم در آن مقطع به ضرورت «تهیه واکسن مطمئن» تأکید کرده بود. رهبر معظم انقلاب در سخنرانی تلویزیونی ۱۹ دی‌ماه ۹۹ فرمودند: «ورود واکسن آمریکایی و انگلیسی به کشور ممنوع است. این را من به مسؤولان هم گفته‌ام، الآن هم به‌طور عمومی می‌گویم... به اینها اعتماد نیست؛ من واقعا اعتماد هم ندارم، نمی‌دانم، گاهی اوقات هست که اینها می‌خواهند واکسن را روی ملت‌های دیگر امتحان کنند، ببینند اثر می‌کند یا نمی‌کند. بنابراین، از آمریکا و از انگلیس [واکسن تهیه نشود]. البته به فرانسه هم من خوشبین نیستم، علتش هم این است که سابقه آن خون‌های آلوده را اینها دارند. [البته] از جاهای دیگر اگر بخواهند واکسن تهیه کنند ـ که جای مطمئنی باشد ـ هیچ اشکالی ندارد.» ظفرقندی و سه مدیر ارشد دیگر سازمان نظام پزشکی کشور دو روز بعد از آن سخنرانی در ۲۱ دی ۹۹ در نامه‌ای به حسن روحانی، تأمین سریع و استفاده از واکسن مناسب و مؤثر را «تنها راه غلبه و قطع زنجیره» کرونا عنوان کردند و نوشتند: «به‌عنوان نمایندگان جامعه پزشکی کشور مؤکدا از جنابعالی می‌خواهیم در جهت تأمین حقوق بدیهی مردم و انتظارات بر حق کادر درمان، تمام مساعی دولت محترم را برای تهیه واکسن مطمئن و مورد تایید مراجع علمی از طرق مختلف و با استفاده از همه ظرفیت‌های بخش دولتی و خصوصی و به‌دور از مسائل سیاسی مبذول نمایید.» هرچند این بخش از اظهارات ظفرقندی (سیاسی نکردن واکسن) دستمایه عملیات روانی و تبلیغی رسانه‌های ضدانقلاب قرار گرفت اما نکته‌ای که نباید از آن غافل شد این است که وی نیز به «تهیه واکسن مطمئن و مورد تایید مراجع علمی» اشاره کرده بود هرچند که بعدها و در چرخشی ۱۸۰ درجه و در راستای پروژه واکسیناسیون به پزشکانی که در بیانیه‌ای (در تأکید منع رهبری) خواستار منع واردات واکسن انگلیسی و آمریکایی شده بودند تاخت و نوشت: «آیا آنهایی که برای تحدید ورود واکسن بیانیه دادند، امروز پاسخگو هستند؟»

ناتوانی سازمان نظام پزشکی برای تأمین واکسن

پس از آن‌که ظفرقندی در ۲۲ دی ۹۹ در نشست خبری در محل سازمان نظام پزشکی اعلام کرد: «ایران تا قبل از عید دو میلیون واکسن از هند، چین و روسیه وارد می‌کند.» حسین کرمانپور (مدیر وقت روابط‌عمومی سازمان نظام پزشکی) در ۱۱ بهمن ۹۹ در توییتی از عزم نظام پزشکی برای واردات واکسن خبر داد و نوشت: «دکتر ظفرقندی تاکید کرد که با موافقت وزیر بهداشت، سازمان نظام پزشکی از دو سه هفته قبل به خرید واکسن ورود کرده و پیش‌بینی می‌شود تا چند هفته آینده اگر همه همکاری کنند اولین پارت واکسن وارد شود.»

ظفرقندی همچنین ۲ دی ۹۹ در نامه‌ای به تدروس ادهانوم، رئیس سازمان جهانی بهداشت نوشته بود: «سازمان نظام پزشکی ایران به‌عنوان یک سازمان غیردولتی و عالی‌ترین نهاد نظارتی پزشکی در این کشور، مسؤولیت دارد تمام تلاش خود را برای تأمین دوزهای موردنیاز نه‌تنها کادر پزشکی، بلکه همه مردم ایران به کار گیرد.»

او دو روز قبلش در نامه‌ای به وزیر بهداشت هم اعلام کرده بود که سازمان نظام پزشکی درباره تأمین واکسن کرونا کمیته‌ای را تشکیل داده و این سازمان «به‌عنوان نهاد مرجع صنفی براساس بند ت ماده ۳ قانون سازمان نظام پزشکی برای تهیه و ارائه خدمات واکسیناسیون به مردم و کادر درمان اعلام آمادگی می‌کند.» هرچند بر اساس قانون سازمان نظام پزشکی (مصوب ۸۳/۸/۱۶) این سازمان نمی‌تواند به مساله واردات واکسن ورود کند و «ارائه خدمات» با «واردات واکسن» فرق دارد اما بازهم کسی جلوی نامه‌نگاری‌های ظفرقندی به این‌وآن (که رنگ و بوی سیاسی) داشت را نگرفت و حتی کرمانپور (مدیر روابط عمومی سازمان پزشکی) ۱۱ بهمن ۹۹ اعلام کرد «وزیر بهداشت تلویحا اعلام کرده که واردات واکسن از سوی سازمان نظام پزشکی مشکلی ندارد.» با این حال، سازمان نظام پزشکی کشور در تأمین واکسن موردنیاز کشور ناکام ماند و خود ظفرقندی هم چند بار به وجود تحریم‌ها و موانع تأمین واکسن اشاره کرد.

اعتراف دیرهنگام

وی در نامه به رئیس سازمان جهانی بهداشت نوشته بود: «متأسفانه تحریم‌های یک‌جانبه و غیرقانونی آمریکا علیه کشورمان به‌ویژه محدودیت‌ها در مورد نظام بانکی و تبادلات مالی به‌طورجدی مانع تلاش‌ها برای انجام مأموریت‌مان در این زمینه است.»

ظفرقندی همین چند روز پیش (۱۴۰۰/۶/۲) هم در مصاحبه با شرق ضمن اعتراف به شکست سازمان متبوعش در واردات واکسن گفت: «سازمان نظام پزشکی برای تهیه واکسن از طریق بخش خصوصی اقدام کرد اما با موانعی در جهت تأمین ارز مواجه شد که موفق نشد.» به بخش دیگری از اظهارات وی دقت کنید؛ «واقعیت این است که تحریم‌هایی که آمریکا علیه ما اعمال کرد، حتماً در زمینه تهیه تجهیزات، مبادله ارز و امکانات، حالا از واکسن بگیرید تا مسائل مختلف تجهیزات پزشکی و...، مؤثر بوده است و من خودم این را در عمل دیدم. من جراح عروق هستم، یک رگ مصنوعی را که باید از تأییدیه سازمان بهداشت جهانی را نداشت! اما همین فضاسازی سازمان نظام پزشکی و برخی چهره‌های دیگر باعث تأخیر در واکسیناسیون عمومی و تشدید مرگ و میر ناشی از کرونا در کشور شد. در مورد نقش و میزان تأثیرگذاری سازمان نظام پزشکی کشور (بزرگ‌ترین و قدیمی‌ترین سازمان صنفی در ایران) در تصمیمات دولتی همین بس که ظفرقندی گفته بود: «اگر بخش دولتی هزار بار بگوید واکسنی خوب است آن اعتماد را ایجاد نمی‌کند که انجمن‌های علمی و افراد برجسته علمی می‌توانند ایجاد کنند.» البته مخالفت عده‌ای (یک طیف سیاسی و برخی مدیران دولتی) با واکسن سینوفارم چین هم مزید بر علت شد. فضاسازی‌ها به‌حدی بر تصمیمات ستاد ملی مقابله با کرونا و وزارت بهداشت مؤثر بود که حسن روحانی فروردین‌ماه امسال با بیان این‌که «ظاهرا حافظه برخی ضعیف شده است» گفت: «زمانی که به‌دنبال خرید واکسن از روسیه و چین بودیم، کسانی پشت تریبون اعلام کردند که اگر از روسیه یا چین واکسن بیاورید، این واکسن را نمی‌زنیم و حتی برخی تشکل‌های پزشکی نامه نوشتند که از روسیه و چین واکسن نیاورید، چراکه خطرناک است!» همین جا باید تدقیق کرد که چرا مدعی‌العموم هنوز که هنوز است وارد ماجرا نشده و مسببان و عاملان فاجعه کنونی کشور را به اتهام «ایجاد اختلال در نظام سلامت» کشور بازخواست یا محاکمه نکرده است؟